

Harminckettesek tere kísérleti átalakítása

Megfigyelések, standolási tapasztalatok és a lakossági
vélemények összesítése

2023. október

1. Összefoglalás

Jelen dokumentum célja, hogy összefoglaljuk a 2023. júniusában kísérleti jelleggel megnyitott Harminckettesek terével kapcsolatos lakossági visszajelzéseket, és javaslatokat fogalmazzunk meg a kísérleti kialakítás módosítására vonatkozóan.

2023. június 30-án egy térfoglaló ünnep keretében átadtuk a kísérleti jelleggel átalakított Harminckettesek terét. **A kísérleti kialakítás célja az volt, hogy megvizsgáljuk, mi az, ami működik a téren, és mi az, ami nem**, min kell változtatni a tér kialakításán ahhoz, hogy egy mindenki számára élhető közterület válhasson belőle. Egy kísérletbe kezdtük, ami működött, hiszen nagyon sok tapasztalatunk gyűlt össze a tér használatával kapcsolatban.

A Harminckettesek terével kapcsolatos következő lépés a tér teljes megújítását tartalmazó hosszútávú tervek elkészítése. Ennek megalapozása érdekében a RÉV8 munkatársaiként információkat gyűjtöttünk a kísérleti kialakítás tapasztalatairól, összesen 3 hetes résztvevő megfigyeléssel, a közvetlenül érintett üzlethelyiségekkel készített interjúkkal, valamint két nyilvános standolás alkalmával:

- A két standolási alkalom során **összesen 56 fővel beszéltünk**. Az első standolási alkalmon a lakók leginkább a kialakítással kapcsolatos aggályait osztották meg, mint a parkolóhelyek megszűnése, a forgalmi rend megváltoztatása miatti kellemetlenségek, hajléktalan emberek jelenléte a téren, és a szemetelés problémája. A második alkalom során pedig lakók és járókelők véleményét is kikértük, ekkor már több támogató visszajelzést kaptunk.
- A standoláson túl emailben is fogadtuk a véleményezőkhöz hozzászólásait. **Összesen 18 email érkezett be hozzánk**, melyeket összegezve szintén beépítettünk a standolási vélemények elemzésébe. Az emailekben alapvetően a köztisztasági problémákat hangsúlyozzák a levélírók, illetve a másokat zavaró közterület használatot.
- **A résztvevő megfigyelés során összesen három héten át a téren 1-1,5 órás időszakban voltunk kint a téren**, és feltérképeztük, hogy mi történik. Megfigyeléseink alapján a kihelyezett köztéri bútorokat használják az emberek, elsősorban a mozgatható székeket és buszmegálló lócáit, és többen időznek el a téren, mint korábban. A fokozott használatnak vannak negatív következményei is. A nem rendeltetésszerű használat, valamint a nyugalmat zavaró magatartások eltántorítják a térhasználók egy részét attól, hogy szabadon igénybe vegyék a köztéri bútorokat. Ennek ellenére nem jellemző minden napra és napszakra a rendbontás, több megfigyelés alkalmával is tapasztalható volt, amint kisgyermekes családok, buszról leszálló és megpihenő emberek veszik igénybe a térre kihelyezett ülőhelyeket hosszabb vagy rövidebb időre.
- **A 6 üzletlajdonossal készített interjú során megfogalmazódott igényként, hogy az áruszállítást egy közelebbi, látótávolságon belül kijelölt helyről tudják megoldani**, különösen a nehezebb áruk rakodása, és a pénzszállító autó esetében. Felmerült az is, hogy egy bizonyos időszakban be lehessen hajtani

autóval az üzletek elé, süllyedő pollerrel megoldva a térre való behajtást. Az alkalmazottak és az üzlethelyiség tulajdonosok a köztisztaság helyzetével kapcsolatban megállapították, hogy látják az alapos tisztítást a területen, ugyanakkor a nagy mértékű szemetelés miatt a hét végére erősen romlik a tér tisztaságának állapota.

A standolások alkalmával tapasztaltuk, hogy a tér átalakítása megosztó a térhasználók és a lakók között. A megszűnő 29 parkolóhely, valamint a hajléktalan emberek jelenléte ellenérzést váltanak ki a lakók és járókelők egy részében, míg másik részük örül az átalakításnak, további zöldítést és fásítást várnak. A korábban megkérdezett üzlettulajdonosok és alkalmazottak szerint a hajléktalanok jelenléte nem a kísérleti átalakításnak köszönhető, régebben is jelen voltak a tér mindennapjaiban. Sokkal inkább arról van szó, hogy az autóforgalom kivonásával, valamint a köztéri bútorok kihelyezésével lehetőséget kaptak a tartósabb időtöltésre a téren és ezáltal láthatóbbá váltak.

A támogató hozzászólók szerint a tér barátságosabb lett az új kialakítással, a lezárást pedig logikus döntésnek tartják, hiszen a szervízút és a szobor mögötti útszakasz (Kisfaludy utca torkolata) forgalma nem volt számottevő. A kialakítás hátrányaként megfogalmazódott, hogy egyes lakók fizetnek a parkolásért és most szűkültek a lehetőségeik a kerületben. Többen is említették az éjszakai (egyes esetekben nappal is jellemző) rendbontó magatartást, mint nyugalmat és szabad térhasználatot gátló tényezőket, valamint azt, hogy a kialakítással erősödött a szemetelés mértéke a területen. Még a kísérleti átalakítást támogatók köre is kifejezte az igényét arra, hogy legyen rendszeresebb az ellenőrzés és a közterület-felügyelet jelenléte, hogy a tér ténylegesen egy békés köztérhasználatot tegyen lehetővé.

Az eredményeink alapján a Harminckettesek terének megítélése alapvetően köztisztasági és közbiztonsági kérdésekkel fonódott össze, tehát ezek kezelése elsődleges. A visszajelzések alapján a naponta háromszor végzünk takarítást, és növeljük a helyszíni ellenőrzést.

Mi fog történni a következő két hónapban a Harminckettesek terén?

A Harminckettesek terének kísérleti átalakítása 2023. október végén lezárul. Október végén visszaállítjuk az eredeti forgalmi rendet, illetve a tér eredeti kialakítását. A józsefvárosiak 2023. novemberében dönthetnek arról, hogy milyen Harminckettesek terét szeretnék a jövőben. A téren lévő házak lakóit személyesen is felkeressük majd, de online is elmondhatják a józsefvárosiak és az arra közlekedők a véleményüket az elmúlt hónapokról, illetve a tér addigra elkészülő koncepcióterveiről is.

Többek között arra fogjuk Önöket kérni, hogy döntsék el: a jövőben szeretnék-e autóforgalmat a téren, vagy inkább legyen több fa, illetve hogy milyen legyen a buszmegállóban várakozni. Az elmúlt hónapok tapasztalatai alapján egy olyan teret tervezünk, amely szerintünk méltó a Harminckettesek teréhez, zöld és gyalogosbarát. Nekünk tetszik ez az irány, de a döntés a józsefvárosiaké!

2024. januárjában a Józsefvárosi Önkormányzat kiértékeli az eredményeket, és dönt a Harminckettesek terének jövőjéről.

2. Bevezetés

2023. június 30-án kísérleti jelleggel megnyitottuk a gyalogosok és kerékpárosok számára a Harminckettesek terét. **Ez a kísérleti átalakítás a tér hosszútávú megújításának első lépése, aminek tapasztalatai felhasználhatók a tervezéshez. A kísérleti kialakítás keretében gyors és költséghatékony eszközökkel alakítottuk át a teret, kivontuk a forgalom alól a parkoló gépjárműveknek helyet adó szervizutat és a Kisfaludy utca Baross utcai torkolatát.** Köztéri bútorokat helyeztünk ki, összesen 12 db lócát a szervizút elején és végén, valamint a Kisfaludy utcai torkolatban, a szobor mögötti területen. A rögzített ülőalkalmatosságokon túl 20 db sárga, mozdítható széket és 3 darab asztalt is kiraktunk. Az asztalokon a táblajáték felfestéseken (malom, sakk) játszani is tudnak a térhasználók, a székeket pedig kedvükre forgathatják vagy helyezhetik át a téren.

A kísérleti kialakítás célja az volt, hogy megvizsgáljuk mi működik a téren és mi nem. Így kirajzolódik, hogy mit csinálnak itt szívesen az emberek, és milyen nehézségek merülnek fel az átalakítás hatására. Egy tér újragondolása nem történik meg konfliktus és felmerülő kétségek nélkül, ezért fontos ezek megismerése és megértése, hogy a közterület alakításával reagálni tudjunk rájuk.

A tapasztalatok összegyűjtése érdekében:

- Egyszer kettő és egyszer egy hetes monitorozást tartottunk, ahol résztvevő megfigyeléssel mértük fel a pozitív változásokat, felmerülő konfliktusokat és feszültségeket,
- két alkalommal standolást hirdettünk meg, ahol a lakók is elmondhatták, hogy mi tetszik nekik a térben, mivel nem értenek egyet, vagy milyen változásokat szeretnének a jövőben,
- interjúkat készítettünk az érintett üzlethelyiségekkel.

A kísérleti átalakítás tehát arra ad lehetőséget, hogy még mielőtt elkezdnéne egy köztér sokkal nagyobb összeget felölelő, teljeskörű átalakítása, megismerjük a lakók, itt dolgozók és áthaladók véleményét, mindezt úgy, hogy költséghatékony elemekkel (aszfaltfestés, köztéri bútorok) már érzékeltetjük, hogy ez a tér a jövőben egy egységes képet fog mutatni. Az aszfaltfestés is ezt a célt hivatott szolgálni, hogy a korábbi szervizutat és a szobor mögötti területet (Kisfaludy utca Baross utcai torkolata) vizuálisan is összekössük - ezáltal ösztönözve a térhasználókat a tér teljes területének birtokbavételére-, a kihelyezett bútorok, helytörténeti táblák pedig elidőzésre és egy alternatív térhasználatra adnak lehetőséget, ami korábban a parkoló autók miatt nem jöhetett létre.

A jelenlegi kialakítás nem a tér végleges formája, ugyanakkor a tesztidőszak hasznos információkkal járulhat hozzá a tervezési folyamathoz. A Józsefvárosi Önkormányzat már megkötötte a szerződést a tervezővel, aki el is kezdett dolgozni a

terveken. A tervezésnél a RÉV8 megfigyeléseit, illetve a lakók javaslatait is továbbítjuk a tervezőnek. Az elkészült koncepciótervet 2023. szeptember végén véleményezhetik a környékbeliek.

A tervek elkészítése során cél, hogy egy teret építsünk, aminek részeként egységes burkolatot kap a tér, a lehetőségekhez mérten minél több talajkapcsolatos fát telepítünk, valamint növeljük a zöldfelületek mértékét a tér területén, és kényelmes várakozást teszünk lehetővé az itt várakozók számára.

3. Megfigyelés

2023. nyarán kezdtük el a Harminckettesek tere kísérleti átalakításának monitorozását, melyre első körben 2023. július 24. és augusztus 6., majd augusztus 21. és 27. között került sor. **A monitorozás összesen 16 alkalmas, általában 1-1,5 órás résztvevő megfigyeléssel történt, aminek során párban vagy egyedül készítettünk jegyzetet a téri aktivitásról, mozgásokról, továbbá megjelenő problémákról és konfliktusokról.**

Az időszávok kiválasztásánál ügyeltünk arra, hogy lehetőleg a legtöbb napszakot lefedjük, illetve hogy a megbízható következtetések érdekében többször is jelen legyünk ugyanabban az időpontban. **A megfigyelések célja, hogy a hosszú távú átalakítás tervezéséhez olyan támaszpontokat tudjunk nyújtani a tervezők részére, melyek ténylegesen a helyi adottságokra, térhasználati szokásokra tudnak reagálni, valamint a felmerülő érdekütközésekre, konfliktusokra is képesek válaszokat adni.** Az alábbi táblázat tartalmazza a monitorozási alkalmak pontos dátumát és időszávját:

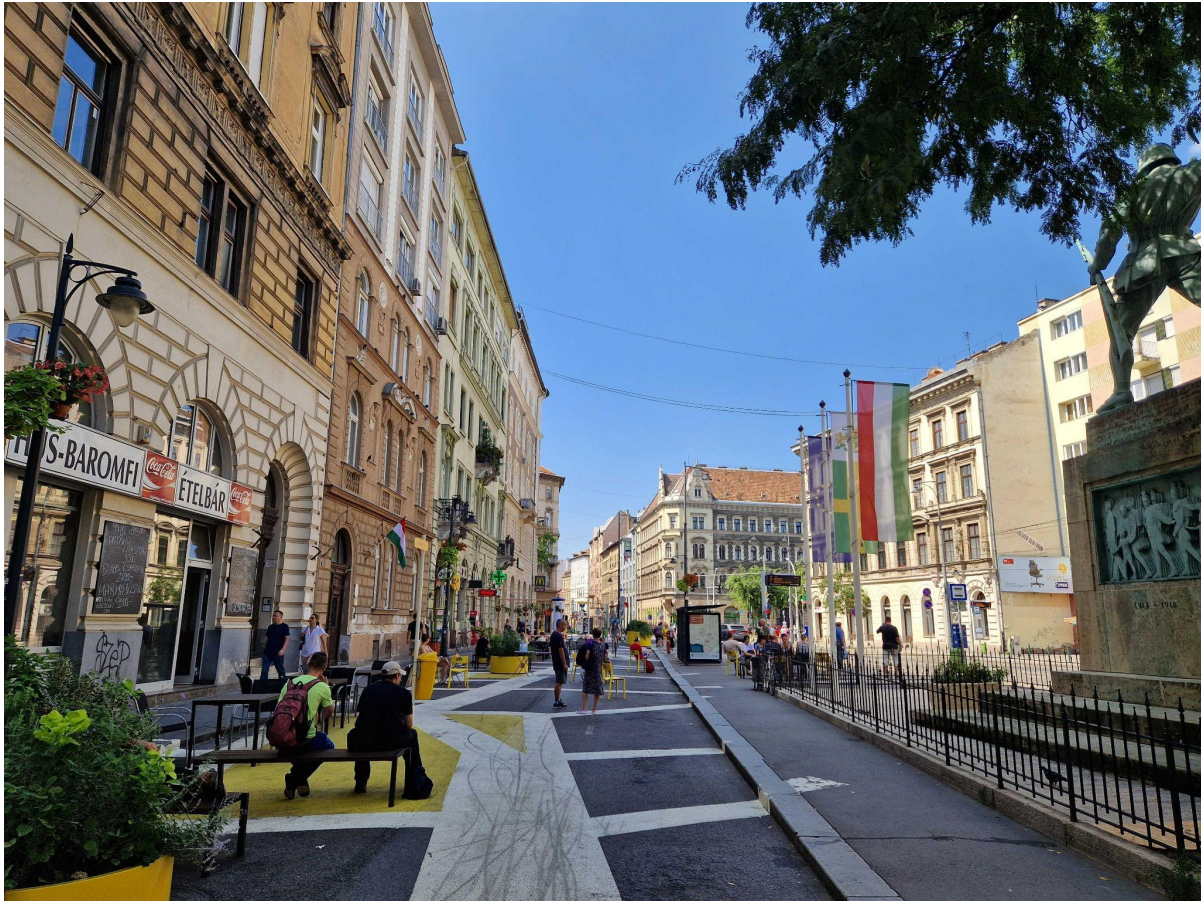
	Időpontok		Időszávok
1. megfigyelési kör	2023.07.24.	hétfő	16:00-18:00
	2023.07.25.	kedd	13:00-14:30
	2023.07.26.	szerda	12:30-13:30
			16:30-17:00
	2023.07.27.	csütörtök	12:30-13:30
			15:30-17:00
	2023.07.28.	péntek	21:00-23:00
	2023.07.31.	hétfő	8:00-9:00
16:30-17:30			
2023.08.02.	kedd	11:00-12:00	
2. megfigyelési kör	2023.08.22.	kedd	14:00-15:00
	2023.08.23.	szerda	13:00-14:00
	2023.08.24.	csütörtök	11:00-12:00
			17:00-18:00

	2023.08.25.	péntek	8:00-9:00
	2023.08.26.	szombat	19:00-20:00

A szervizút és a szobor mögötti terület autóforgalom alól történő kivonásával érzékelhető, hogy **többen fordulnak meg kihelyezett köztéri bútorok környékén, ugyanakkor a megfigyelések kezdetén még nem igazán lakták be az emberek a szabad terület egészét, legtöbbször a járdafelületet használták gyalogos közlekedésre.** Az egykori szervizút felületét pusztán a padok, székek és asztalok sávjáig vették igénybe, ezen túl csak a buszmegálló irányába történő áthaladás volt tapasztalható. Esetenként előfordul egy-két személy a reggeli órákban, aki még leült pár percre a kihelyezett padokra elszívni egy cigarettát, könyvet olvasni, telefonozni, kávézni vagy épp a kormányhivatali ügyintézés előtt átnézni a papírokat a Ligetben.

Az emberi mozgások, cselekvések gócpontjaiként említhetők a kísérleti átalakítás előtt is funkcióval rendelkező buszmegálló, valamint a vendéglátóegységek (32, Pici) teraszának környéke. Míg a buszmegállót a folyamatos utascsere, a rövid ideig tartó várakozás jellemzi, addig az üzlethelységek állandó vendégei esetében megvalósul a kötetlenebb téri jelenlét. **A buszmegálló mellett kihelyezett új lócák jó szolgálatot tesznek a gyülekező utastömegnek, többen nem is az utasváró pavilon fedett részére ülnek le, hanem a szellősebben elhelyezett padokat választják.** Az extra ülőhelyeken kényelmesen el tudnak beszélgetni, üldögni az emberek a következő buszig, átmeneti és gyorsan cserélődő használói ellenére lehetőséget biztosít a megpihenésre az érkező tömegközlekedési eszközre való felszállás előtt vagy az arról való leszállás után (ami leginkább az idősebb korosztálynak jelent nagy segítséget a látottak alapján).

A kísérleti átalakítás eredményének tekinthető, hogy a térhasználat fokozatosan elkezdett kiterjedni a tér egész területére. A különböző funkciók már nem válnak el olyan élesen, mint korábban, az emberek nem pusztán a buszmegálló környékén vagy a fedett teraszokon belül, egymástól elkülönítve használják a teret. A járdaszigetről lelépve biztonságosabban lehet keresztüljutni a téren, a téren való elidőzésre annak is lehetősége van, aki nem feltételen szeretne fogyasztani.

A közterületi átalakítás velejárója, hogy a fokozottabb használat miatt a lehetséges konfliktusok is felerősödnek. A közterületeken láthatóvá válnak a társadalmi feszültségek. A kísérleti átalakítás szembeni ellenérzések főleg a köztéri bútorokon csoportban ülők, és alkoholt fogyasztó emberek miatt alakultak ki, akik egészen a kora esti órákig időznek a téren, a köztéri bútorok egy részét elfoglalva, többnyire a szervizút egyik asztalát és a Liget piknik padjait. A környékeliek megjegyezték, hogy **a hajléktalanok megjelenése nem egy újkeletű probléma, csak a parkoló autók eltűnésével váltak láthatóbbá, azáltal hogy helyet kaptak a kihelyezett padokon és székeken.** Általában a közeli hajléktalanszálló (Vajda 3 szálló - Éjjeli Menedékhely) esti nyitása előtti (18:00) és zárás utáni (8:00) óráiban tartózkodnak többen közülük a téren.

A Harminckettesek teréhez társított feszültségek alapvetően a nem rendeltetésszerű használatokból adódnak, és annak következményeinek látványa (kiborult ital és ételmaradványok, közterületi alkoholfogyasztás) az, ami visszatart járókelőket, környékelieket a bútorok igénybevételétől. A lakók vagy más potenciális térhasználók így nem tudják kihasználni a térben rejlő lehetőségeket, nem is szívesen ülnek le utánuk a padokra, székekre. A hanyagabb térhasználat azonban nem köthető kizárólag egy csoporthoz és nem is általánosítható tevékenység. Tapasztalataink alapján a hajléktalanok jelenléte bár gyakran okoz feszültséget, a szélsőséges esetek és viselkedések általánosításai is stabilizálnak egy negatív képet velük kapcsolatban, ami tovább erősíti az elutasító hozzáállást a lakók részéről.

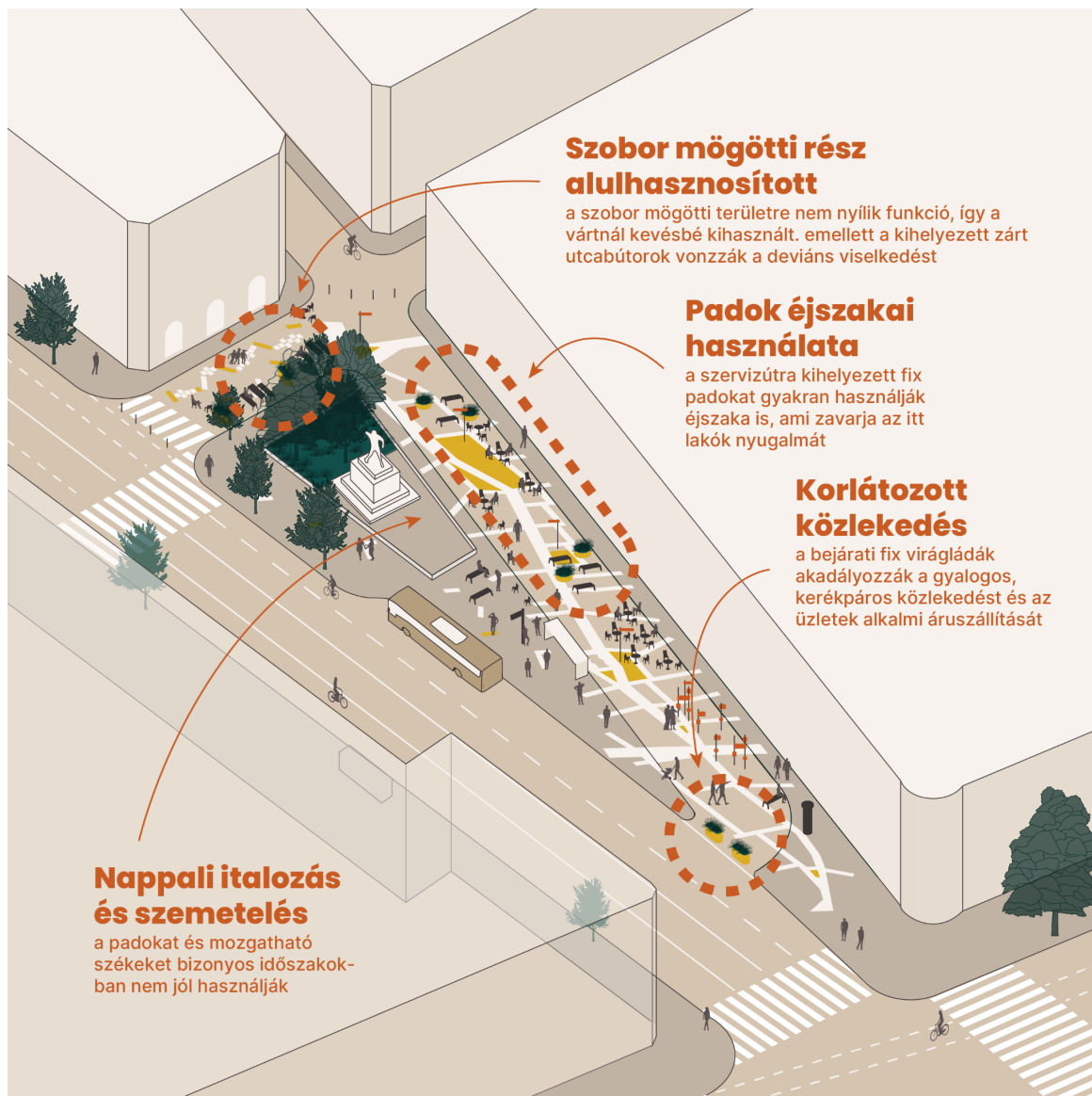
Mindazonáltal a közvéleményt erősen meghatározza az, hogy a különböző zavaró nappali és éjjeli aktivitások (hangoskodás, kültéri alvás, közterületi alkoholfogyasztás) miatt kevésbé érzik magukat biztonságban az emberek, valamint a nyugalomuknak és a tér szabad használatának sem kedvez ez a fajta magatartás.

A megfigyelés második hetében **kísérletezni kezdtünk a sárga székek és a mozgatható asztalok alternatív elhelyezésével, hogy jobban ösztönözzük és bátorítsuk az embereket a tér használatára, erősítsük a volt szervizút köztér jellegét.** Célunk ezzel az volt, hogy a köztéri bútorok ne csak egy nagyobb csoport kényelmét szolgálják, továbbá a kissé játékosabb elrendezéssel, az utca közepe felé történő behúzással másokat is motiváljunk a székek és az asztalok használatra. A székek továbbra is szabadon mozgathatók maradtak, nagyobb társaság megjelenésével is adatott lehetőség arra, hogy több szék kerüljön egymás mellé, viszont a kiindulóállapot szétszórtsága elősegítette azt, hogy mások is merjék mozgatni, pozicionálni a székeket a nekik megfelelő helyzetbe. A kérésünkre a második héttől már figyeltek a székek lezárását végző kerületőrök a szétszórtabb kipakolásra, aminek eredményeként megfigyelhető volt, hogy javult a tér megtartóereje, kisgyermekes szülők, nagyszülők, valamint fiatalabb emberek, párok is szívesebben leülnek, vegyesebb térhasználat alakult ki, mint korábban.

A két megfigyelési időszak tapasztalatai összefoglalva:

- **Alapvetően megnőtt a téri aktivitás, többen időznek a téren, mint korábban, viszont ennek vannak negatív vonzatai is.** A köztéri bútorok nem rendeltetésszerű használata sokszor rontja a tér vonzerejét, valamint konfliktusokat is szít a térhasználók között.
- **Nem jellemző minden napra és napszakra a rendbontás és nem is lehet pusztán egyetlen csoporthoz kötni.** Esti megfigyeléseink alkalmával tapasztalható volt, hogy a nagyon sokféle ember fordul meg a téren, egyesek onnan indulnak tovább szórakozni, vagy épp ott állomásoznak az est későbbi óráiban is. Főleg a késő délutáni és esti megnövekedett forgalom után válik szemetesebbé és hangosabbá a tér, ez napközben kevésbé tipikus.
- **Amikor a teret nem jellemzi semmiféle nyugalmat zavaró magatartás, akkor sokan megállnak beszélgetni és szívesebben is veszik igénybe a székeket, padokat asztalokat.** Ilyenkor javul a tér megtartóereje és vegyesebbé válik a térhasználók köre is.
- **A kihelyezett bútorok közül a buszmegálló lócái, valamint a sárga székek funkcionálnak a legjobban.** A buszmegállóban kihelyezett padokon több várakozó utas tud leülni, a mobilis sárga székek pedig hozzáférhetőbbek azok számára, akik nem akarnak a hangosabb társaságok mellett helyet foglalni.
- A vendéglátóegységeket kedvezően érintette az átalakítás, nagyobb helyen tudnak teraszt létesíteni, több vendéget tudnak leültetni és fogadni.

Szobor mögötti rész alulhasznosított

a szobor mögötti területre nem nyílik funkció, így a vártnál kevésbé kihasznált. emellett a kihelyezett zárt utcabútorok vonzzák a deviáns viselkedést

Padok éjszakai használata

a szervizútra kihelyezett fix padokat gyakran használják éjszaka is, ami zavarja az itt lakók nyugalalmát

Korlátozott közlekedés

a bejárati fix virágládák akadályozzák a gyalogos, kerékpáros közlekedést és az üzletek alkalmi áruszállítását

Nappali italozás és szemetelés

a padokat és mozgatható székeket bizonyos időszakokban nem jól használják

4. Üzlettulajdonos interjúk

A monitorozás részeként összesen 6 interjút készítettünk közvetlenül érintett üzlettulajdonosokkal, amiben kifejtették véleményüket a kísérleti átalakítással kapcsolatban, valamint elmondták, hogy miként érintette a lezárás az üzlet forgalmát és a beszállítással, rakodással kapcsolatos teendőket. Két üzlettel nem sikerült interjút készítenünk, a többi interjú legfontosabb észrevételeit az alábbi pontokban fejtjük ki részletesen:

4.1. Áruszállítás

- A szervizúton megszűnt rakodóhely helyett kijelölt körüli rakodóhelyről nagyobb árut nehéz átemelni a járdára. **Fontosnak tartják az üzlettulajdonosok, hogy egy közelebbi, látótávolságon belül (kifejezetten a**

pénzszállító esetében fontos) kijelölt helyről tudják megoldani az áruszállítást.

- Későbbiekben igényt tartanának arra, hogy **legyen lehetőség autóval a rakodás idejéig behajtani időszakos jelleggel, süllyedő pollerrel megoldva a behajtást.**

4.2. Köztisztaság

- A téren minden héten alaposan takarítanak, ugyanakkor a szemetelés mértékét ez sem kompenzálja, a hét előrehaladtával romlik a köztisztaság állapota a területen.
- A vendéglátósoknak **nem csak a saját vendégeik után kell takarítaniuk, hogy tisztán tudják tartani üzletük környékét.**

4.3. Általános vélemények

- **A parkolóhelyek hiánya ellenérzést vált ki a vendégek egy részéből, ugyanakkor másik részük örül a változásoknak, további zöldítést várnak.**
- A megkérdezett üzlettulajdonosok, alkalmazottak szerint **a hajléktalan probléma nem egy újkeletű dolog, régebben is megfordultak a téren az otthontalan emberek.** Azért merül fel ennyiszor a lakók körében ez a kérdés, mert az autóforgalom kivonásával jobban láthatóvá váltak a hajléktalan emberek, valamint van hely, ahová le tudnak ülni téren.
- **A hangoskodásnak nem örülnek a lakók, de ez elsősorban nem a vendéglátóegységek vendégeihez köthető.** Vannak társaságok, akik jellemzően éjszaka áthaladnak a téren közeli szórakozóhelyekre, vagy pedig a tér különböző pontjain ülnek le, hangosan zenét hallgatva, italozva.
- Javaslatként megjelent, hogy legyen valamilyen megoldás az árnyékolásra, ami pótolja a korábbi fedett teraszokat.
- Felmerült, hogy **az igény, hogy a kialakítás pozitívumairól is tájékoztassuk a lakosságot, mivel sokan nem látják mennyi lehetőség van az új térben.**

5. Standolás

A második monitorozási körrel egy időben két előre meghirdetett standolási alkalmat is szerveztünk (2023. augusztus 22-én 16 órakor, illetve augusztus 24-én 13 órakor) a téren, hogy megismerjük a lakók, áthaladók és ott dolgozók véleményét, javaslatait, kétségeit. **Nagyon vegyes érzelmekkel találkoztunk a két alkalom során, érzékelhetően megosztó a lakók körében a kísérleti átalakítás jelenlegi formája,** illetve a térhasználók köre és azok tipikus viselkedései.

Összesen 56 emberrel sikerült beszélünk. A válaszadók közül 20 helyi lakót, 13 környéken élő, 13 átutazót, és 5 környéken dolgozót szólítottunk meg. 5 esetben nem érkezett válasz arra, hogy hova valósi, miképpen kapcsolódik a térhez az illető.

A standoláson túl emailben is fogadtuk a véleményezőkhöz hozzászólásait. Összesen 20 email érkezett be hozzánk, melyeket összegezve szintén figyelembe vettünk a standolási vélemények elemzése során.

5.1. A kialakítást érintő vélemények

A korábbi közlekedési és parkolási funkció dominanciája után az új kialakítás lehetőséget biztosít elidőzésre, találkozásokra, beszélgetésre. **A tér kialakításának** ennek ellenére **van ellenző és támogató tábora egyaránt, az átalakítás negatív és pozitív hatásai is azonosíthatók a területen.**

A standoláson résztvevők közül **többen is kifejezték örömeiket, hogy egy olyan köztér kialakításán dolgozik az önkormányzat, ahol nem csak az autótulajdonosok érdekei, valamint a közlekedési funkciók érvényesülnek, hanem helyet kapnak olyan igények is, amelyek főleg a biztonságos gyalogos közlekedésnek és a köztéri szabadidőeltöltésnek kedveznek.** Azért is tartják szükségszerűnek és logikus döntésnek a lezárást, mivel a korábbi szervizúton történő autós áthaladást nem tartották számottevőnek, sokkal inkább feleslegesnek és környezetet megterhelőnek.

Ezzel szemben megjelentek az autós érdekeket képviselő lakók és véleményezőkhöz, akik számára a parkolóhelyek megszűnése keltett felháborodást. Azok, akik fizetnek a közterületi parkolásért **sérelmezik azt, hogy a befizetett összegben túl a parkolási lehetőségeik is szűkültek, továbbá csak nagyobb kerülővel tudnak kifordulni a Baross utcára, ami miatt nem gondolják úgy, hogy ezzel a köztér kialakítással tisztulna a város levegője.**

Támogató vélemények:

- A kísérleti kialakításnak valamint **a tér jövőbeni átalakításának vannak támogatói, ugyanakkor jelezték számunkra, hogy szükséges figyelni a rendszeres tisztántartásra, illetve a közbiztonság állapotának ellenőrzésére,** hogy a tér ténylegesen a békés köztérhasználatot tegyen lehetővé, ne pedig lezűllést és deviáns viselkedéseket.
- A kitelepített és várt növények mellett **további zöldítés és egységes burkolat fogalmazódott meg elvárásként.**
- Barátságosabbak így a teraszok, hogy nincsenek elzárva a tértől és lehetőségük van kijjebb terjeszkedni.
- Gyerekes családoknak tetszik a játékos felfestés, örülnek annak, hogy létesül Józsefvárosban még egy olyan közösségi tér, ahol a gyermekeik is biztonságban tudnak játszani.

A kialakítás hátrányai a visszajelzések alapján:

- Elhangzott panaszként, hogy a **köztér valójában ebben a formájában nem a lakók érdekét szolgálja, hanem az alkoholt fogyasztani kívánó emberek igényeit.** Véleményük szerint túl sok ülőhely került ki, emiatt időznek itt ennyien és hangoskodnak éjszakákba nyúlóan. Nem a már korábban is létező

sörözőkkel, ételbárral van problémájuk, hanem az olyan személyekkel, akik rendbontó magatartásukkal zavarják a nyugalmat.

- **A köztéri bútorok megjelenésével több hajléktalan ember tudott magának helyet találni a téren. Sok esetben nem is a jelenlétük nehezíti meg a mindennapjait a lakóknak, véleményezőknak, hanem a hozzájuk társított rendbontó magatartás.**
- A kísérleti kialakítás megoldásait nem mindenki értékelte, kiemelték a kopó aszfaltfestést, valamint a köztéri bútorok nem rendeltetésszerű használatát.
- Felmerült javaslatként, hogy a padokat, nagyobb "bandázásokra" lehetőséget adó asztalokat szedjük be a térről, próbáljuk meg az említett bútorok nélkül az elrendezést.

5.2. Köztisztaság, közbiztonság

A megkérdezettek nagy arányban számoltak be arról, hogy **a tér átalakítása óta az alapos, mindennapos takarítás ellenére is romlott a köztisztaság állapota. A több kiteleplő, köztéri alkoholfogyasztó társaság után nehezebb tisztán tartani a teret, a kihelyezett a kukáig pedig nem viszik el a szemetet a térhasználók.** Erről korábban a vendéglátóegységek kapcsán is beszámoltunk, akik környezetük tisztántartása érdekében kénytelenek nem csak a vendégeik után takarítani.

Az éjszakai jelenlét is erősödött a téren, ami jellemzően nem csendes elfoglaltságokat jelent, **a térre éjszaka kiülő emberek gyakran nagyon hangosak, alkoholt fogyasztanak és zavarják a környező házak nyugalma.** Még akik helyeselték a tér átalakítását, azok is felhívták figyelmünket arra, hogy **fokozott közterületi vagy akár rendőrségi felügyelet, jelenlét nélkül nem tud a tér világa megfelelően változni, szükséges a rendszeres beavatkozás rendbontó magatartások esetén.** Ennek hiányában várható a tér köztisztasági és közbiztonsági állapotának romlása.

A térre jellemző rendbontó magatartások kiszivárognak a környező utcákba, épületekbe is. Ezeken a területeken is jellemző, hogy széttúrják a szemetet, vagy garázsok, lakóházak ajtaja elé piszkítanak. Az interjúalanyok elmondása szerint az ilyen személyek szóban is nyugtalanítják a térhasználókat és a helyi lakókat, nem érzik magukat biztonságban miattuk. Sokan attól félnek, hogy rendszeressé válik majd a házakba történő behatolás, illetve hogy az átalakítás miatt csökkeni fog a lakásuk értéke. Mindezek mellett voltak többen is, akik a mostani átalakítást éppen biztonsági okokból dicsérték. Egyes résztvevők szerint **a parkoló autók kivonásával lett átláthatóbb és ezáltal biztonságosabb a tér.**

6. Értékelés, javaslatok

A Harminckettesek tere kísérleti átalakításával kapcsolatban számos javaslat fogalmazódott meg mind az ott dolgozók, mind az ott élő vagy gyakran áthaladó térhasználók körében. Az eredményeink alapján a Harminckettesek terének megítélése alapvetően köztisztasági és közbiztonsági kérdésekkel fonódott össze, tehát ezek kezelése elsődleges. A visszajelzések alapján a naponta háromszor végzünk takarítást,

és növeljük a helyszíni ellenőrzést. Rengeteg olyan visszajelzést kaptunk, amiket fel tudunk használni a tér hosszútávú megújítását célzó terveinek elkészítésekor. A Józsefvárosi Önkormányzat már megkötötte a szerződést a tervezővel, aki el is kezdett dolgozni ezeken.

A kísérleti kialakítás pozitívuma az akadálymentesítés. Gyalogosan könnyebb lett az áthaladás a József körút és a buszmegálló között, illetve babakocsival és kerekesszékekkel is javult az áthaladás lehetősége.

Tapasztalatunk alapján a buszmegálló lócáit használják a legtöbben, illetve a mozgatható sárga székeket. A várakozók részéről megvan az igény a megállóhoz közel elhelyezkedő ülőfelületekre. Az ülőfelületek kapcsán a piknikasztalok konfliktusforrásként jelentek meg, ezért ilyenek kihelyezése nem fog szerepelni a terveken. A szervizút területén több lóca a társasházak ablakai alá lettek kihelyezve, ami az ott lakók számára zavaró. Ebből tanulunk, és az adottságokhoz mérten figyelembe vesszük azt, hogy a terveken az ülőhelyek inkább a Baross utcához közelebb helyezkedjenek majd el.

Sokan örültek a növényládáknak, azonban a fákat is sokan hiányolták. A kísérleti kialakítás részeként nem volt lehetőségünk fák telepítésére, mert ezt alapos tervezési és engedélyeztetési folyamatnak kell megelőznie, amit a tér teljes megújításának részeként érdemes kezelni. A tér hosszú távú terveinek készítése során alapelvünk, hogy minél több talajkapcsolatos fa telepítését tervezzük, emellett pedig további évelőágyásokat is szeretnénk a térre.

A Baross utcát ábrázoló felfestéssel kapcsolatban is érkeztek meglátások. A festés a Baross utcát ábrázolja egészen a Kálvin tértől az Orczy térig, a fehér csíkok az utcákat, a sárgák pedig a Baross utca menti tereket ábrázolják. A Harminckettesek terénél helytörténeti kiállítást készítettünk, ez sokak számára a kialakítás kedvelt eleme. Az aszfaltfestés a kísérleti kialakításnak egy játékosabb eszköze, ami segít abban, hogy az eddig szétdarabolt teret jobban egységben lehessen látni. A visszajelzések alapján úgy gondoljuk, hogy szükség van a tér egységét kifejező összefüggő, rendezett térburkolat kialakítására.

Mi fog történni a Harminckettesek terén?

A Harminckettesek terének kísérleti átalakítása 2023. október végén lezárul. Október végén visszaállítjuk az eredeti forgalmi rendet, illetve a tér eredeti kialakítását. **A józsefvárosiak 2023. novemberében dönthetnek arról, hogy milyen Harminckettesek terét szeretnék a jövőben.** A téren lévő házak lakóit személyesen is felkeressük majd, de online is elmondhatják a józsefvárosiak és az arra közlekedők a véleményüket az elmúlt hónapokról, illetve a tér addigra elkészülő koncepcióterveiről is.

A Józsefvárosi Önkormányzatnak fontos, hogy a józsefvárosiakkal közösen hozzuk meg a döntést arról, hogy milyen legyen a tér. **A következő egy hónapban (2023**

októbere) arra kérjük a tér használóit, hogy figyeljék meg, milyen változásokat tapasztalnak. Próbálják ki velünk együtt a teret, nézzék nyitottan és befogadóan, hogy amikor majd véleményt kell mondani novemberben a tervekről, illetve a tér jövőjéről, akkor megalapozott döntést hozzanak.

Többek között arra fogjuk Önöket kérni, hogy döntsék el: a jövőben szeretnének-e autóforgalmat a téren, vagy inkább legyen több fa, illetve hogy milyen legyen a buszmegállóban várakozni. Az elmúlt hónapok tapasztalatai alapján egy olyan teret tervezünk, amely szerintünk méltó a Harminckettesek teréhez, zöld és gyalogosbarát. Nekünk tetszik ez az irány, de a döntés a józsefvárosiaké!

2024. januárjában a Józsefvárosi Önkormányzat kiértékeli az eredményeket, és dönt a Harminckettesek terének jövőjéről.